FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 16 november 2016

933/2016

Lag
om begränsning av utförseln av kulturföremål

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

I syfte att skydda nationella skatter som ingår i det nationella kulturarvet begränsas utförseln av konstnärliga, historiska och arkeologiska kulturföremål i enlighet med denna lag.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på utförsel av kulturföremål som avses i 3 § från Finland till andra medlemsstater inom Europeiska unionen och på export av sådana föremål från unionens territorium.

Lagen tillämpas inte på kulturföremål som innehas av upphovsmannen eller av en fysisk person som har planerat föremålet eller annars skapat det.

Utöver vad som föreskrivs i denna lag finns det bestämmelser om export av kulturföremål till länder utanför Europeiska unionen i rådets förordning (EG) nr 116/2009 om export av kulturföremål.

3 §

Föremål som kräver utförseltillstånd

Följande föremål som ingår i det nationella kulturarvet eller delar av sådana föremål får inte föras ut ur landet utan tillstånd som avses i denna lag:

1) föremål med anknytning till Finlands nationella historia och bemärkta personer oavsett föremålens ålder och framställningsland och hur länge de har funnits i Finland,

2) föremål som avses i lagen om fornminnen (295/1963) och som har upphittats på land eller i vatten,

3) arkiv och samlingar som är värdefulla av vetenskapliga eller andra särskilda skäl samt delar av sådana arkiv och samlingar oavsett deras ålder och ursprungsland och hur länge de har funnits i Finland,

4) de kulturföremål som anges i bilagan och är framställda i Finland eller har funnits i Finland minst den tid som anges i bilagan.

RP 112/2016
KuUB 9/2016
RSv 115/2016

4 §

Undantag från kravet på utförseltillstånd

Utförseltillstånd behövs inte

1) för ett föremål som hör till en offentlig samling eller ett offentligt arkiv eller till evangelisk-lutherska kyrkan eller ortodoxa kyrkosamfundet eller någon av deras församlingar eller kyrkliga samfälligheter, om föremålet förs ut ur landet för att lånas till en utställning, för att konserveras eller för en vetenskaplig forskning och det ska återföras till Finland,

2) för andra än i 1 punkten avsedda statsägda kulturföremål som efter utförseln förblir i statlig ägo,

3) för en utövande konstnärs eller en yrkesutövares instrument och redskap som annars används i arbetet och som ska återföras till Finland efter framträdandet eller arbetsprestationen.

5 §

Myndigheter

Allmän tillståndsmyndighet enligt denna lag är Museiverket. I tillståndsärenden som gäller konstverk är Nationalgalleriet tillståndsmyndighet. Om avsikten är att föra ut ett föremål ur landet på grund av flyttning eller arv och tillståndsansökan på samma gång gäller flera föremål, är Museiverket tillståndsmyndighet.

Tillståndsmyndigheter enligt rådets förordning (EG) nr 116/2009 om export av kulturföremål är Museiverket och Nationalgalleriet inom de verksamhetsområden som anges i 1 mom.

Tillsynsmyndigheter enligt denna lag är de tillståndsmyndigheter som nämns i 1 mom. och Tullen.

6 §

Ansökan om tillstånd

Ansökan om tillstånd att föra ut ett föremål ur landet ska göras av föremålets ägare. Tillståndet ska sökas skriftligen hos tillståndsmyndigheten på en blankett som fastställts av Museiverket. Till ansökan ska det fogas en beskrivning av kulturföremålet samt de relevanta upplysningar som sökanden har om kulturföremålets ursprung, historia och framställningssätt. Närmare bestämmelser om de handlingar som ska fogas till tillståndsansökan och om uppgifterna på blanketten utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om det för utförseln av ett föremål samtidigt krävs ansökan om licens enligt rådets förordning (EG) nr 116/2009 om export av kulturföremål och ansökan om tillstånd enligt denna lag, ska ansökan göras enligt rådets förordning.

7 §

Behandling av tillståndsansökan

Innan ett tillståndsärende avgörs har tillståndsmyndigheten vid behov rätt att granska det föremål som avses i ansökan och att dokumentera och fotografera det eller ta en kopia av det. Dessa åtgärder får dock inte oskäligt fördröja behandlingen av ansökan.

Tillståndsmyndigheten kan vid behov begära utlåtande om tillståndsansökan av arkivverket, Nationalbiblioteket, Krigsmuseet, ett riksomfattande specialmuseum eller någon annan sakkunnig aktör.

8 §

Tillståndsprövning

Utförseltillstånd ska beviljas, om det inte finns särskilda vetenskapliga, konstnärliga eller kulturhistoriska skäl för att hålla kvar föremålet i Finland.

När utförseltillstånd prövas ska följande omständigheter beaktas:

1) är föremålet sällsynt eller finns det risk för att det blir sällsynt,

2) är föremålet särskilt representativt med tanke på det nationella kulturarvet,

3) hör föremålet till väsentliga delar ihop med en värdefull kulturmiljö,

4) har föremålet anknytning till en person eller händelse som är viktig med tanke på den nationella historien,

5) finns det någon annan än i 1–4 punkten avsedd särskild anledning till att utförsel av föremålet inte ska tillåtas.

Tillstånd ska beviljas oberoende av 2 mom., om

1) föremålet hör till bohaget för en person som flyttar utomlands,

2) en person som bor utomlands har fått föremålet i arv eller genom avvittring,

3) föremålet förs ut ur Finland för en viss tid och tillståndsmyndigheten bestämmer att föremålet ska återföras till Finland inom den tid som sökanden angett.

Den tid som avses i 3 mom. 3 punkten får vara högst två år. Ett nytt tillstånd för viss tid får beviljas tidigast två år från det att det föregående tillståndet upphörde att gälla.

9 §

Tillståndsbeslut

Beslut om utförseltillstånd lämnas på den blankett som avses i 6 §. Om ansökan har gjorts i enlighet med rådets förordning (EG) nr 116/2009 om export av kulturföremål, omfattar beslutet ett avgörande också om det tillstånd som ska sökas enligt denna lag. Närmare bestämmelser om de handlingar som ska fogas till beslutet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Ett tillstånd förfaller om föremålet inte har förts ut ur landet inom ett år från det att tillståndet beviljades.

Ett beslut om utförseltillstånd ska visas upp för Tullen innan kulturföremålet förs ut ur landet.

10 §

Temporärt utförselförbud

Den behöriga tillståndsmyndigheten kan temporärt förbjuda att ett föremål förs ut ur landet, om föremålet ska säljas eller annars överlåtas offentligt. Förbud kan utfärdas, om det är sannolikt att utförseltillstånd inte skulle beviljas för föremålet.

Ett temporärt utförselförbud kan utfärdas utan att föremålets ägare hörs. Förbudet utfärdas bevisligen antingen till föremålets ägare eller till den som säljer föremålet för ägarens räkning eller till något annat ombud för ägaren. Den som handlar för ägarens räkning ska underrätta föremålets ägare om ett temporärt utförselförbud.

Ett förbud ska iakttas tills ansökan om utförseltillstånd har avgjorts.

Ägaren eller den som handlar för ägarens räkning ska informera om ett temporärt utförselförbud vid försäljning eller överlåtelse av föremålet, och förbudet ska visas upp när utförseltillstånd söks.

11 §

Register över tillståndsbeslut

För beviljandet av utförseltillstånd och för beslut om temporära utförselförbud samt för tillsynen över dem för Museiverket ett register över tillståndsbeslut och beslut om temporärt utförselförbud.

Följande uppgifter ska föras in i registret:

1) sökandens namn och kontaktuppgifter,

2) namn och kontaktuppgifter för ägaren till det kulturföremål som tillståndsbeslutet gäller,

3) uppgifter som specificerar det kulturföremål som tillståndsbeslutet eller det temporära utförselförbudet gäller,

4) tillståndets giltighetstid,

5) tidpunkten för utfärdandet av temporärt utförselförbud.

Uppgifterna i registret ska bevaras varaktigt.

Museiverket får trots sekretessbestämmelserna lämna ut i 2 mom. 1 och 2 punkten avsedda uppgifter ur registret till Nationalgalleriet och Tullen i den omfattning det behövs för skötseln av deras uppgifter enligt denna lag.

Nationalgalleriet ska sända Museiverket beslut om utförseltillstånd och temporärt utförselförbud för kännedom.

12 §

Tillsyn

Tillståndsmyndigheten har på grund av att varor säljs offentligt eller av annan grundad anledning rätt att i behövlig utsträckning granska och få tillräckliga uppgifter om sådana föremål som vid utförsel eventuellt förutsätter utförseltillstånd enligt denna lag.

Tullen kan ålägga den som för ut ett föremål att ansöka om ett tillstånd som avses i 4 §, om utförseln av föremålet kräver tillstånd eller om det är oklart om utförseln kräver tillstånd eller inte.

Om tillståndsmyndigheten med stöd av 8 § 3 mom. 3 punkten har bestämt att ett föremål ska återföras inom en viss tid, ska föremålets ägare meddela tillståndsmyndigheten när föremålet har återförts till Finland.

13 §

Avgift

Bestämmelser om avgiften för ett tillstånd som avses i 9 § finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Avgiften får dock efterskänkas i de fall som avses i 8 § 3 mom., eller om det annars finns särskilda skäl för det.

14 §

Överklagande

Beslut som avses i denna lag får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Beslut som avses i 10 § får dock inte överklagas genom separata besvär.

15 §

Hänvisning till strafflagen

Bestämmelser om straff för regleringsbrott finns i 46 kap. 1–3 § i strafflagen (39/1889) och om straff för smuggling i 4 och 5 § i det kapitlet.

16 §

Rätt att föra talan

När ett ärende som avses i 15 § behandlas ska de myndigheter som nämns i 5 § ges tillfälle att föra talan i ärendet.

17 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

Genom denna lag upphävs lagen om begränsning av utförseln av kulturföremål (115/1999).

18 §

Övergångsbestämmelser

Tillståndsansökningar som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag och besvär som gäller sådana ansökningar slutbehandlas enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om tillstånd att föra ut ett kulturföremål har beviljats före ikraftträdandet av denna lag, iakttas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors den 11 november 2016

Republikens President

Sauli Niinistö

Undervisnings- och kulturminister Sanni Grahn-Laasonen

Bilaga

Kulturföremål som avses i 3 § 4 punkten i lagen om begränsning av utförseln av kulturföremål

I. över 100 år gamla konstverk som är finländska eller har funnits i Finland i minst 100 år

II. följande över 50 år gamla konstindustri-, konsthantverks- och designprodukter i original som är framställda i Finland eller har funnits i Finland i minst 50 år:
a) unika föremål och föremål som har framställts i begränsad mängd
b) nationellt betydelsefulla prototyper

III. följande skriftliga alster som har funnits i Finland i minst 50 år:
a) över 50 år gamla manuskript och notmanuskript
b) böcker som har tryckts eller skrivits för hand före år 1800 i eller för Finland
c) böcker som har tryckts eller skrivits för hand utomlands före år 1600
d) kartor som har tryckts före år 1800 i eller för Finland och kartor över Finland som har ritats för hand före år 1800

IV. följande fortskaffnings- och transportmedel:
a) över 75 år gamla finländska fortskaffnings- och transportmedel
b) över 75 år gamla utländska fortskaffnings- och transportmedel som har funnits i Finland i minst 50 år

V. följande pengar, utmärkelsetecken och medaljer som har funnits i Finland i minst 50 år:
a) medeltida mynt som har präglats i Finland före år 1560 och andra medeltida metallmynt som har använts i Finland
b) svenska sedlar som har tryckts före år 1809 och sedlar som har tryckts i Finland före år 1809
c) kejserliga förtjänst- och prismedaljer, svenska utmärkelsetecken förlänade före år 1809, ryska utmärkelsetecken förlänade före år 1881 och Mannerheimkors, om de har förlänats finländare

VI. upptagningar som före år 1860 har gjorts i Finland med olika fotografiska metoder eller originalnegativ av sådana upptagningar

VII. följande över 100 år gamla föremål som är framställda i Finland eller har funnits i Finland i minst 100 år:
a) byggnader och delar av dem samt föremål som hör till den fasta inredningen i en byggnad
b) möbler och belysningsanordningar
c) dräkter och textilier
d) smycken och guld- och silversmiden
e) ur, klockor och andra anordningar som anger tiden
f) musikinstrument, leksaker och spel
g) kyrkliga föremål och föremål med anknytning till trosföreställningar
h) finländska etnologiska föremål
i) tekniska anordningar, såsom arbetsredskap och maskiner, vägnings- och mätredskap samt fotografisk och optisk utrustning, och prototyper till dem
j) vapen och utrustning samt maskiner, anordningar och utrustning som är avsedda för militärt bruk
k) andra glas-, metall-, keramik- och träföremål

UTGIVARE: JUSTITIEMINISTERIET ISSN 1456-9663